

הארץ

מכתבים למערכת

אלפר, אתה מוזמן למורשת | 26.9.2024

הארץ

25 בספטמבר 2024

במשרד החינוך מעדיפים רגש

במשרד החינוך מעדיפים רגש

בתגובה על "ישכח עם ישראל: משרד החינוך מוחק את החטופים", מאת נועה לימונה ("הארץ", 28.9)

החוזר המיוחד שפורסם על ידי מנכ"ל משרד החינוך לקראת יום השנה הראשון לאירועי ה-7 באוקטובר, משקף הלך רוח שמדגיש לכאורה את חשיבותם של דיונים ושיחות בכיתות, המיועדים לסייע לתלמידים לעבד את החוויות הקשות והמורכבות הקשורות לאירועים אלו. הנושאים המוצעים לדיון כוללים סיפורים אישיים של יחידים ומשפחות, סיפורי גבורה והצלה, והתבוננות במשאבי החוסן והכוחות הנפשיים של התלמידים. כמו כן, מוצע לעסוק בהשבת תחושת הביטחון והאמון שנפגעו באירועי ה-7 באוקטובר, ולהתמודד עם שברים ומשברים על ידי יצירת חזון תקומה.

כבעבר, מערכת החינוך בוחרת להתמקד בחינוך חברתי-רגשי (SEL), במקום לגשת לדיון פוליטי מעמיק וענייני. אין ספק שלחינוך רגשי יש ערך רב, אך כשהוא בא במקום דיון פוליטי, אנו עלולים להחמיץ את אחת המשימות החשובות ביותר של החינוך הציבורי: הכשרת הדור הצעיר לחשיבה פוליטית ואזרחית מושכלת. משרד החינוך חייב להבין, שתפקידו לא מתמצא רק ברגש והבנה, אלא גם בקריאה לילדים לתהות, לשאול ולבקור. לא ניתן לחנך לחשיבה ביקורתית אם נמנעים מלעסוק בפוליטי ובשנוי במחלוקת. אנו זקוקים למערכת חינוך המעניקה חינוך לאמת, לאומץ ולעמידה איתנה מול המציאות.

וכמובן, הפיל הגדול בחדר הוא סוגיית החטופים, שנהפכה לסוגיה פוליטית שמפרידה בין ימין ובין שמאל. חוזר המנכ"ל משקף את תפישת שר החינוך, שרואה את סוגיית החטופים כחלק מעניינו של "הצד השני". חוזר זה מצטרף לחומרי לימוד שנכנסים לכיתות שבהם שמים דגש על נקמה והקרבה עצמית, כמו הטקסט שילדים בכיתה ה' לומדים בימים אלו על בקשת הנקמה העיוורת שמפנה שמשון לאלוהים, רגע לפני שהורג את עצמו יחד עם פלשתים רבים, או מפת המלחמה שהוצגה לתלמידי על-יסודי בתל אביב, עם מסרים פשיסטיים לאומניים והתייחסות לעסקת חטופים כ"גישה תבוסתנית".

בעוד שבמערכת החינוך הממלכתית-דתית והחרדית מחנכים את התלמידים לאג'נדה ימנית לאומנית בגלוי ובמוצהר, השיטה במערכת החינוך הממלכתית מתוחכמת הרבה יותר. לאורך השנים, הניטרליות הפוליטית נהפכה לדרך להעצמת מסרים ימניים ולאומניים, כאשר מורים למדו שהבעת ערכים הומניסטיים מזמינה עונשים, בעוד שאמירות גזעניות ולאומניות עוברות ללא תגובה. בשנים האחרונות היתוסף מנגנון מתוחכם נוסף, בדמות הלמידה החברתית-רגשית. העיסוק ברגשי לא רק שמחליף את הדיונים הפוליטיים, אלא גם ממצב אמירות קשות במישור של "הכלה רגשית", בטענה ש"אי אפשר להתווכח עם מה שתלמיד מרגיש".

ד"ר שחר גינדי, פסיכולוג קליני וחינוכי, המכללה האקדמית בית ברל